

**ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА**

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА
2019. годину**

**ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА**

Београд, март 2020. године

Назив: ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Скраћени назив: ЦЗЖТЉ

В.Д директор: Александра Љубојевић

Седиште фирме: БЕОГРАД

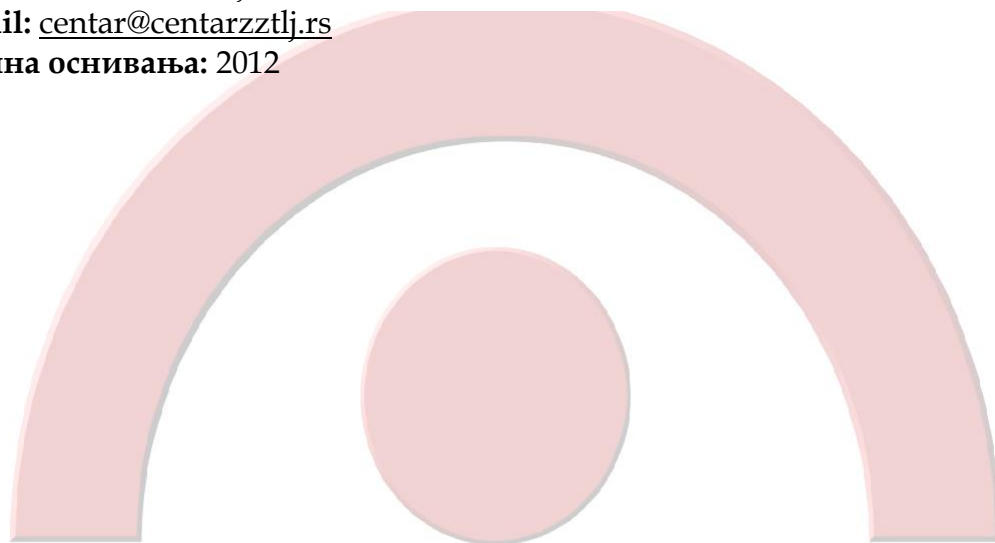
Општина: САВСКИ ВЕНАЦ

**Адреса за пријем писмена: 11000 БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26,
МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА
ПИТАЊА, СЕКТОР ЗА БРИГУ О ПОРОДИЦИ И СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ
БРОЈ ТЕЛЕФОНА +381 63 610 590, +381 62 575 197**

Web: www.centarzztlj.rs

E-mail: centar@centarzztlj.rs

Година оснивања: 2012

**ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА**

1. УВОД

Заштита жртава трговине људима је од општег друштвеног интереса јер се ради о кривичном делу које представља најтежи облик кршења људских права и једну од најпрофитабилнијих криминалних активности. Заштита људских права, која су најгрубље угрожена када су у питању жртве трговине људима, једно је од централних питања и обавеза свих држава. Обавеза помоћи, подршке и заштите жртава овог облика криминала произилази из низа међународних докумената, а посебно важан документ је *Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима*, чији је потписник и Република Србија.

Оснивање Центра за заштиту жртава трговине људима у Београду, резултат је опредељења државе да унапреди системске ресурсе за сузбијање трговине људима, а пре свега за унапређење заштите и подршке жртвама трговине, у складу са захтевима међународних докумената чији је република Србија потписник. Основна идеја оснивања Центра била је формирање јавне установе која би представљала основно координационо тело за обезбеђивање подршке жртвама трговине људима и која би обављала послове идентификације, односно утврђивања статуса жртве трговине људима са аспекта повреде људских права жртава, независно од кривичних поступака који се воде за ова кривична дела. Концепт заштите жртава трговине људима који се остварује кроз функционисање Центра за заштиту жртава трговине људима по први пут одваја подршку жртвама трговине од санкционисања кривичног дела и сузбијања трговине људима, успостављајући тесну везу између система социјалне заштите, с једне стране, и МУП-а и правосуђа с друге, као кључних система државе који су одговорни за сузбијање трговине људима и свеобухватну подршку жртвама трговине људима.

Овакав концепт и позиција Центра у оквиру система социјалне заштиту који у великој мери прелази целокупна помоћ и подршка представља пример добре праксе препознат од стране Савета Европе и ГРЕТЕ (Експертске комисије Савета Европе) задужену да прати спровођење Конвенције Савета Европе о борби против трговине људима и Директива које постављају минималне стандарде заштите жртава.

Центар је централна институција идентификације и координације заштите жртава трговине људима у механизму упућивања жртава. Стратегијом превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите тих жртава за период 2017-2022. године као и Акционим планом за њено спровођење предвиђен је низ активности на унапређењу капацитета система заштите и остваривања права жртава трговине људима у складу са међународним стандардима.

Израдом и усвајањем стандардних оперативних процедура за поступање у случајевима трговине људима у којима Центар за заштиту жртава трговине људима заузима централну позицију значајно је допринело позиционирању Центра у државном систему борбе против трговине људима.

Коначно институционално позиционирање Центра очекује се усвајањем измена и допуна Закона о социјалној заштити. Предлог измена и допуна Закона о социјалној заштити јасно позиционира Центар као установу система социјалне заштите са јавним овлашћењима у процени и планирању заштите и идентификацији жртава трговине људима.

Центар за заштиту жртава трговине људима основан је као установа која се састоји од две организационе јединице: Службе за координацију заштите жртава трговине људима и Прихватилишта за жене жртве трговине људима. Значај Центра препознао је и Савет за борбу против трговине људима који је дао препоруке хитног унапређења ресурса и капацитета Центра, а што је у потпуности у складу са потребама Центра и препорукама ГРЕТЕ из извештаја о примени Конвенције Савета Европе за борбу против трговине људима. Ове препоруке уважене су у 2019. години кроз повећање предвиђеног броја запослених у Центру и очекиваним успостављањем Прихватилишта за жртве трговине људима почетком фебруара месеца 2019. године. Решењем Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања бр. 112-01-554/2018-21 од 17. октобра 2018. године у Центру је уместо 18 запослених предвиђено да раде 24 запослена уз повећање броја извршилаца на радном месту „стручног радника“ који непосредни реализују послове идентификације, планирања заштите и координације као и стручних радника који непосредно реализују услугу смештаја за жртве трговине људима. У јануару месецу 2019. Године Центар је запослио нових 7 запослених како би се створили предуслови за почетак рада Прихватилишта које је након тога и отпочело са радом.

СЛУЖБА ЗА КООРДИНАЦИЈУ ЗАШТИТЕ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА функционише од 02.07.2012. године. Основни послови Службе су идентификација жртава трговине људима и координација заштите жртава трговине људима. Идентификација коју врши Служба односи се на утврђивање статуса жртве са аспекта угрожености људских права. Идентификација је полазна тачка у систему помоћи и заштите коју обезбеђује држава, ангажовањем системских ресурса, ресурса специјализованих организација цивилног друштва и других учесника. Кроз послове координације Центар обједињује деловање свих релевантних актера у обезбеђивању подршке појединачној жртви. На вишем, глобалном нивоу, Центар иницира активности различитих система који би унапредили њихове капацитете у оквиру постојећих могућности, али и развојем иновативних активности и услуга, подршку и помоћ коју држава обезбеђује жртвама. Циљ подршке и помоћи је што је могуће успешнији опоравак жртве и њена интеграција у заједницу и породицу, односно изналажење оптималног животног аранжмана.

ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ЖЕНЕ ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА почело је са радом у фебруару месецу ове године. Обезбеђен је објекат у својини Републике Србије, објекат који одговара потребама и који испуњава све услове и стандарде за пружање ове услуге. Прихватилиште је предвиђено за прихват жена са искуством трговине људима и девојака изнад 16 година, односно за ургентан прихват жртве,

без обзира на стање трауматизације у коме се жртва налази у моменту откривања и смештаја.

Услуге и активности Центра за заштиту жртава трговине људима, односно Службе за координацију заштите жртава трговине људима, с обзиром на мандат Центра, доступне су 24 часа могућим корисницима. Центар/Служба има стално дежурног стручног радника и дежурни брј телефона +381 63 610 590 путем кога се обезбеђује 24-оро часовна доступност услуга. Доступност услуга обезбеђује се у тесној сарадњи са центрима за социјални рад и службеницима полиције, као и специјализованим ОЦД. Прихватилиште је доступно 24 сата за пријем жртава, а подршка и помоћ стручних радника корисницама услуге доступна је 24/7 сваког дана.

2. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ ПРЕМА ГОДИШЊЕМ ПЛАНУ РАДА ЗА 2019. ГОДИНУ

Током 2019 године улагани су напори да се постигне максимално остварење планираних циљева и обезбеди заштита најбољих интереса корисника у складу са међународним и професионалним стандардима. Уз подршку надлежног министарства створени су услови за почетак рада прихватилишта за жртве трговине људима, у уз подршку међунаордних агенција остварено је значајно унапређење професионалних компетенција запослених. Отежавајућу околност у остваривању циљева представљала је чињеница да је Служба за координацију заштите жртава трговине људима радила са једним стручним радником мање (већ пету годину), те да се рад установе одвија у просторно и технички неадекватним условима за обављање поверљивих специјализованих послова установе, као и других послова (једна канцеларија у којој ради деветоро запослених). Актуелни недостатак адекватног канцеларијског простора онемогућава несметан поверљив разговор и рад са жртвом у просторијама установе, те се контакти са корисницама/има обављају најчешће у просторијама полиције (које нису адекватне намени) или центара за социјални рад и код пружалаца услуге смештаја, при чему се ремети уобичајени радни ритам установка и не омогућава потребан амбијент за несметан рад са корисником/ком. Крајем године обезбеђен је канцеларијски простор преко Дирекције за Имовину РС који је тренутно у припреми (обезбеђивање прикључка струје, грејања, снадбевања водом и сл.), а који ће бити одговарајући за потребе Центра и који ће решити горе наведене проблеме у раду.

Велике тешкоће у раду Центра представља недовољан број запослених и постојећи начин финансирања. Финансијска средства за рад установе обезбеђена су тек у марту месецу, када је усвојена расподела средстава, а њихово коришћење, поготову за бензин који је неопходан теренској служби као што је Служба за координацију заштите жртава трговине људима, било је могуће тек након спроведне јавне набавке.

Имајући у виду потребе корисница за подршком, које су увек повезане са психолошком траумом и губитком могућности за самостални живот узаједници, и потребама јачања и подршке корисница за учешће у судским поступцима, постојећи кадровски ресурси Центра нису довољни за оптимално обављање послова у идентификацији (која мора да буде благовремена и увременењена), подршци (пре свега је нужен континуитет, који је тешко обезбедити са оволиким бројем кадрова) и унапређењу процеса прелиминарне идентификације и самог стручног поступка, као и сарадње са другим актерима.

Као републичка установа која се финансира искључиво из буџета РС, Центар има великих тешкоћа са устаљеном праксом финансирања, поготову због чињенице да су средства оперативна тек крајем марта или почетком априла месеца за функционисање Службе за координацију и набавке хране, лекова и финансирање других месечних трошкова прихватилишта. Недовољан број запослених у прихватилишту значајно умањује могућност организације двадесетчетворочасовног надзора и рада са корисницама, који се остварује уз изузетне напоре запослених.

Планом рада за 2019-у годину дефинисана су 3 општа циља рада установе за наведени временски период, са дефинисаним активностима:

Општи циљ 1: ЦЕНТАР КВАЛИТЕТНО И ЕФИКАСНО ОБАВЉА ПОВЕРЕНЕ ПОСЛОВЕ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ, КООРДИНАЦИЈЕ И ПОДРШКЕ ЖРТВАМА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Општи циљ 2: ЦЕНТАР ИМА ОДГОВАРАЈУЋЕ УСЛОВЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА

Општи циљ 3: ЦЕНТАР ОСТВАРУЈЕ УТИЦАЈ НА УНЕПРЕЂИВАЊЕ ЗАШТИТЕ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА И СУПРОТСТАВЉАЊЕ ТРГОВИНИ ЉУДИМА У РЕПУБЛИЦИ И НА МЕЂУНАРОДНОМ НИВОУ, УЧЕШЋЕМ У ПАРТНЕРСТВИМА, СИСТЕМСКИМ ПРОЦЕСИМА И САМОСТАЛНИМ АКТИВНОСТИМА

Важно је напоменути да су циљеви рада Центра дефинисани у складу са мандатом установе, система социјалне заштите и нацртом Националне стратегије превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава за 2017-2022-у годину.

ТОКОМ ГОДИНЕ РАЂЕНО ЈЕ СА 305 КОРИСНИКА, А РЕАЛИЗОВАНО ЈЕ 22743 ПОЈЕДИНАЧНИХ АКТИВНОСТИ.

2.1. Оствареност резултата у реализацији општег циља 1 - Центар квалитетно и ефикасно обавља поверене послове идентификације, координације и подршке жртвама трговине људима

Одлуком Владе о оснивању Центра за заштиту жртава трговине људима институцији су поверени послови идентификације жртава кроз поступак стручне процене потреба корисника и послови координације и непосредног пружања услуга жртвама трговине људима. У оквиру овог општег циља, за 2019-у годину постављена су 3 појединачна циља:

Појединачни циљ
Идентификација жртава трговине људима се спроводи благовремено, брзо и ефикасно по свим пријавама
Координација подршке се квалитетно реализује
Центар обезбеђује квалитетну директну подршку корисницима

Појединачни циљ I- ИДЕНТИФИКАЦИЈА ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА СЕ СПРОВОДИ БЛАГОВРЕМЕНО, БРЗО И ЕФИКАСНО ПО СВИМ ПРИЈАВАМА

Активност 1: Развијање модела прелиминарне идентификације у заједници са дефинисаним корацима у идентификацији и пријављивању сумње на трговину људима

Током 2019 године разматрано је 146 пријава сумње на трговину људима. Од наведених 146 пријава, новопримљених пријава од 01.01. -31.12.2019. године је 135, а 11 пријава је пренето из 2018 године. У табели 1 дат је приказ резултата поступања по поднетим пријавама.

Табела 1: Начин окончања поступања по пријавама

Начин окончања рада по пријави	Број пријава
Покреће се поступак идентификације, ради се о претпостављеној жртви	106
Одбачена пријава	31
Рад по пријави у току	9
УКУПНО	146

У овој години највећи број пријава сумње на трговину људима након прелиминарне идентификације долази из полиције, 40%, што је за 3% више него у претходној години, система социјалне заштите, 31% , што је за 7% више у односу на претходну годину и домаћих НВО 14%, што је за 1% више у односу на претходну годину. У табели 2 дат је приказ пријава према изворима пријаве.

Табела 2: Структура пријава према извору пријаве

Извор пријаве	Број пријава
МУП	58
Систем социјалне заштите	45
Домаће НВО	20
Систем образовања	3
Инспекторат за рад	1
Лично	4
Породица	4
Физичко лице	1
Међународне организације	4
Виши суд	1
Комесаријат за избеглице и миграције	3
УКУПНО	146

Прелиминарна идентификација жртава трговине људима и даље је веома успешна у оквиру полиције и система социјалне заштите. Регистровано је повећање пријава из НВО сектора, као и личног јављања или пријављивања сумње на трговину људима од стране породице. Планиране активности у вези унапређења прелиминарне идентификације нису у потпуности реализоване, углавном услед немогућности запослених да одвоје време за обављање активности у заједници и подстицање прелиминарне идентификације у системима образовања, здравства и социјалне заштите, али и НВО сектора.

У вези планиране активности на иницирању израде прелиминарне идентификације за систем здравства, оставрени су преговори и контакти са системом здравства и могућим изворима подршке за финансирање поступка израде индикатора, те су добијене гаранције да ће се обезбедити реализација ове активности у 2020-ој години.

- Рад на унапређивању сарадње са НВО у прелиминарној идентификацији континуирано је реализован, поготову на унапређењу сарадње са НВО АТИНА и АСТРА. Са НВО АТИНА, иако није потписан меморандум о сарадњи, сарадња је током године значајно унапређења, поготову након отварања Реинтеграционог центра за подршку корисницима. Значајан број корисница Центра корисити услуге Реинтеграционог центра АТИНА, укључујући коришћење услуге становање уз подршку за жртве трговине људима, психотерапијску и материјалну подршку, као и све друге активности предвиђене активностима - оснаживање за запошљавање, омогућавање развоја вештина за запошљавање, подршка у лековима и лечењу и друге. Сарадња са НВО АСТРА се отежано реализује, иако посотоји потписани меморандум о сарадњи, који се не примењује у потребној мери. С обзиром на природу услуга које АСТРА реализује, број корисница које се упућују на подршку у НВО АСТРА је мањи. Сарадња са другим организацијама цивилног друштва је реализована у мањем обиму,

али се остварује са Центром за подршку тражиоцима азила, Центром за истраживање и развој друштва ИДЕАС, Центром за интеграцију младих и другим организацијама. Неопходно је у наредном периоду радити на развоју сарадње са невладиним организацијама на територији државе, с обзиром да велики број корисница живи ван територије Београда, а за подршку у интеграцији у заједницу је неопходно управо укључивање организација и институција управо из локалне заједнице. Важно је истаћи да је унапређена сарадња са Црвеним крстом Србије у подршци корисницима и обављању заједничких едукативних и превентивних активности.

- Рад на дефинисању поступака и процедура сарадње са полицијом током пријављивања и идентификације није реализован као појединачна активност, али је на овом пољу допринос оставрен кроз рад на изради и кориговању Стандардних оперативних процедура за поступање са жртвима трговине људима. Сарадња са полицијом је углавном адекватна. Места за унапређење има у повећању информисаности и препознатљивости СОП-а и самог Центра у свим полицијским управама, као и у развоју процедура прилагођених специфичностима одређених средина.
- Реализовати едукације центара за социјални рад и других актера прелиминарне идентификације за примену индикатора прелиминарне идентификације – посебне обуке нису реализоване . У оквиру учешћа запослених Центра на другим стручним скуповима где је то било могуће, представљани су индикатори и добити од њихове употребе.
- Реализовати обуке и припремити информативно-едукативне материјале за унапређење прелиминарне идентификације у Националној служби за зашљавање – за ову активност нису обезбеђена средства за реализацију, услед чега је није било могуће реализовати.
- Спровести једнодневне активности информисања, едукације и консултативно-супервизијске подршке центрима за социјални рад ради унапређења компетности за прелиминарну идентификацију и одржавање континуитета уангажовања у прелиминарној идентификацији – активност није одржана на планирани начин. Основни узроци су недостатак времена запослених (или недовољан број запослених) и недовољна финансијска средства. Подршка центрима одвијала се у оквиру рада са конкретним корисницима или путем телефона у консултантским активностима.
- Реализовати обуке за учеснике прелиминарне идентификације међу мигрантима за представнике различитих система и организација – активност је реализована кроз учешће запослених Центра у обукама које су реализовали партнери у заштити жртава, што се види из табеле 8.

Активност 2: Развој ресурса и компетенција стручних радника за спровођење поступка процене ради идентификације жртава трговине људима

Овом активншћу пре свега је било планирано унапређење стручних компетенција стручних радника кроз усвајање конкретних стручних упутстава за одређене поступке. Ради се о упутствима: упутство за обављање идентификационог разговора са децом жртвама са листом питања за полуструктурирани/структурирани интервју за идентификацију деце; упутства за процену капацитета жртава за давање веродостојног исказа ; израда интерних стандарда за процену тежине предмета и праћење оптерећености стручних радника и израда индикатора за формалну идентификацију жртава трговине људима коју обавља Центар. У погледу прва три интерна упутства урађене су прве драфт верзије упутстава од стране запослених у Центру. У наредној години ће се финализовати документа и реализовати њихово усвајање. У вези активности за израду индикатора за формалну идентификацију, с обзиром да се ради о захтевном стручном поступку, током 2019 године обезбеђена је подршка међународних организација за обезбеђивање финансија за реализацију ове активности, за коју је неопходно укључивање шире академске заједнице и стручњака различитих профила мимо Центра, ако и спровођење методолошки заснованог поступка верификације релевантности индикатора.

Активност 3 : Обезбеђивање оптималног коришћења људских и других ресурса Центра ради унапређивања идентификације корисника

У оквиру ове активности планиран је појачани рад на организацији стручног рада и праћењу оптерећености стручних радника, као и редовно спровођење поступка идентификације. Током године руководиоца Службе је континуирано радио на организацији стручног рада и праћењу оптерећености стручних радника, са видним тешкоћама у процесу. Формиране су стандардне табеле за праћење броја корисника и одређених аспеката стручног поступка. У Служби за координацију руководиоца службе је током године ангажован и у раду на конкретним случајевима у истом обиму као и стручни радници службе, што је негативно утицало на капацитете за спровођење активности. Током рада води се рачуна о оптерећености стручних радника са аспекта: број предмета; фазе рада у којој се предмет налази и сложености случаја. Није увек могуће оставрити уједначеност по овим критеријумима између осталог и због хитности нових пријава и тренутне одсутности (ради обављања посла) стручног радника који би према динамици требало да преузме нови случај, услед сложености пријава које стижу у кратком временском року, коришћења годишњих одмора и других објективних околности. Рад на овој активности наставиће се и у наредној години.

Идентификација жртава трговине људима

Стручни поступак идентификације одвија се на основу Оперативних смерница (упутства) за идентификацију жртава трговине људима за Центар за заштиту жртава трговине људима. Смернице су интерни документ за обављање процеса идентификације и стручног поступка процене, којим су дефинисани унутрашњи процеси, поступци, обрасци, предмети и начини завршавања истих, као и рокови за завршавање рада. На тај начин Центар је дефинисао интерне стандарде рада у поступку идентификације чиме је омогућена униформност поступка и ефикасност у раду и обезбеђивање квалитетне услуге. Овим стандардима дефинисан је поступак покретања процене ради идентификације. Овај поступак започиње непосредно након пријема пријаве сумње на трговину људима анализом добијених информација, где постоји могућност допуне података из пријаве у року од 7 дана, како би се донела одлука о покретању поступка идентификације, односно сагледала оправданост подношења пријаве. Након ове анализе доноси се одлука о покретању поступка идентификације и реализује даљи стручни поступак.

Поступак идентификације започет је у односу на 121 особу, односно претпостављену жртву. Поступци идентификације покренути у односу на нове кориснике покренути су након поступања у 111 пријава, док је из 2018-е године пренето 11 поступака идентификације који нису били завршени у тој години. **Током поступка процене формално је идентификовано 39 жртава трговине људима, у 33 поступка је утврђено да се не ради о жртвама, у 9 поступака је дошло до прекида идентификације, а 40 поступака идентификације се преноси у наредну годину.** Овако велики број наставака идентификације у наредној години резултат је пријема великог броја пријава у децембру месецу, те није било могуће објективно спровести поступак идентификације у тако кратком временском року.

Унапређење идентификације остварено је и унапређењем садржаја процене и начином сачињавања извештаја о идентификацији. Извештај о идентификацији, односно налаз и мишљење стручног радника, садржи сегмент интерпретације прикупљених података у коме се тумаче добијени резултати у складу са теоријским концептима и људским правима, како би се растумачио начин принуде, рањивост жртава и механизми утицаја на жртву.

Током године није у потпуности остварена активност брзог и ефикасног поступања у процесу идентификације. Томе је допринела немогућност теренског рада, односно изласка на терен ван Београда ради спровођења идентификације услед недостатка бензина, односно праксе расподеле средстава и спровођења поступка јавних набавки, те је бензин било могуће корисити тек почетком априла. Иако је дошло до одлагања поступака идентификације, заштита и подршка претпостављеним жртвама реализована је у сарадњи са системом социјалне заштите, односно центрима за социјални рад у локалним заједницама, специјализованим НВО и полицијом, што је омогућило заштиту њихових права и задовољавање ургентних потреба. У једном делу случајева, где је идентификација

била нарочито хитна обезбеђена је подршка НВО АТИНЕ која је пружила подршку идентификацији.

У свим поступацима идентификације стручни поступак је спроведен у складу са дефинисаним стандардима, на основу коришћења постојећих стручних знања, међународних и домаћих прописа и постојећих индиктора за идентификацију (индикатори Међународне организације рада, УНОДС, ИОМ-а, наменски креирани индикатори унутар Службе, Листа показатеља за брзи скрининг ризика од трговине људима за децу избеглице/мигранте у мешовитим миграцијама) уз поштовање принципа заштите жртава. Све жртве у поступку идентификације информисане су о њиховим правима и видовима подршке, као и могућим пружаоцима одређених услуга. Током године потрошени су лифлети са информацијама о подршци, које би било добро поново штампати, а који су садржали информације о кључним организацијама и актерима подршке и идентификације. Скоро сви предмети идентификације окончани су у складу са интерним упутством у погледу потребне документације, и садрже као минимум одлуку о покретању поступка идентификације, образац процене и налаз и мишљење стручног радника, уз пратећу документацију. Сарадња са другим системима и организацијама цивилног друштва одвијала се континуирано, са рзличитим интензитетом сарадње и координисаношћуа ктивности. Усвајање Стандардних оперативних процедура за упућивање жртава трговине људима допринело је унапређењу сарадње и спровођењу поступка преломинарне идентификације и идентификације коју спроводи Центар, али еј отворило и низ питања коај тек треба решавати како би поступак идентификације и одговарајуће учешће свих актера у процесу било јасно и како би се реализовало у најбољем интересу корисника.

Значајно је истаћи да је рад на идентификацији индивидуализован поступак, који стручни радник обликује према могућностима и потребама жртве са којом успоставља контакт ради идентификације. С тога се у неким случајевима идентификациони разговор реализује одмах након упознавања жртве, а у другим након неколико дана или недеља, зависно од стања жртве и њене могућности за сарадњу без додатне виктимизације. Центар је уложио значајне напоре да се поступак идентификације, као и прелиминарне идентификације, од стране свих учесника, спроводи са максималним поштовањем права жртава и поштовањем права на рефлексију, и то пре свега кроз консултације и координацију са другим учесницима у сваком конкретном случају. Интензивна сардња са другим стручњацима који раде на одређеном случају показала се као један од најбољих механизма спречавања секундарне виктимизације жртава и заштите њихових права, уз посотојеће механизме и интерне процедуре институција и организација, а у контексту актуелног стања законских прописа и поштовања међународних конвенција. Подаци о резултатима идентификације, видвоиам експлоатације, структури кожртава према различитим критеријумима дати су у посебном одељку 3.

Оствареност исхода

Активности су реализоване у реалном обиму, сходно постојећим ресурсима и ширем контексту у овој области. Приметно је благо повећање броја пријава из система полиције и социјалне заштите, а и евидентно је интересовање кључних актера за унапређење прелиминарне идентификације. Координација у процесу обавештавања Центра је унапређена, и то углавном кроз активности на изради и примени СОПа и појединачном раду са релевантним актерима. Помоћ и подршка жртвама током идентификације обезбеђивана је у свим ситуацијама у партнерству са системом социјалне заштите, полицијом и НВО сектором, као и другим системима. Остварен је напредак у интерном уређењу стручног поступка, и створени услови за даљи рад на његовом даљем развоју. *Може се закључити да су током године реализоване активности у складу са реалним условима рада и друштвеног контекста у вези прелиминарне идентификације и идентификације, континуирано се радило на унапређивању координативне улоге Центра и јачања стручних компетенција запослених. Идентификација је реализована у објективно најкраћем могућем року, уз препознавање потреба жртва које су омогућавале континуитет у даљем раду са жртвама, обезбеђивању подршке и укључивању релевантних институција и организација у подршку жртвама. Спољне околности (касна расподела средстава и велики број пријављених случајева крајем децембра) утицали су на немогућност завршавања идентификације у 40 случајева у оптималном року.*

ПОЈЕДИНАЧНИ ЦИЉ II - КООРДИНАЦИЈА ПОДРШКЕ СЕ КВАЛИТЕТНО РЕАЛИЗУЈЕ

Координација у идентификацији и подршци се континуирано одвијала током године.

Кључни механизми координације били су планови заштите, усмени/телефонски договори и преговарање о активностима и поступцима, састанци и састанци тимова/конференције случаја.

Координационе активности великим делом се одвијају путем мејла, телефона или ан непосредним састанцима са релевантним актерима. У табели 4 дат је приказ остварених активности на координацији.

Табела 4. Активности координације

Активности координације	Број
Координационе активности телефоном и мејлом	3948
Фацилитација и организовање тимских састанака и конференција случаја	104
Сачињени индивидуални планови услуга	71
Мониторинг реализације преузетих активности од стране корисника и сарадника	888
УКУПНО	5011

Из табеле је видно значајно повећање активности у односу на прошлу годину. Нужно је напоменути да је овде дат број конкретних активности, а не број различитих врста координације. У 2019 години започет је другачији начин бележења реализованих активности – бележи се свака остварена активност, а не само број услуга. На пример, ако је за организацију идентификације било потребно комуницирати телефон, онда се не бележи активност комуникација телефоном – 1, већ се бележи број остварених телефонских разговора – на пример, 5 телефонских разговора раги организације једног изласка на терен.

Активност 1: Редовно сачињавање плана заштите за кориснике – пружање услуге планирања. Индивудлани план заштите је кључни инструмент координације у конкретном случају који омогућава јасно дефинисање улоге свих актера у подршци конкретної жртви, дефинисање циљева и одређивање конкретних активности појединачних актера, као и рокова за остваривање активности и циљева заштите. Током године квалитет координације опао је у односу на претходну годину као резултат већ наведених контекстуалних услова рада. Мониторинг рада у конкретним случајевима реализован је током целе године, али без могућности за примену целог поступка (мониторинг, евалуација, поновни преглед плана). Услед тога поновни преглед плана реализован је у малом броју случајева. Током године сачињен је план заштите за 71-ог корисника. У другим случајевима рад се довијао по усменим договорима о учешћу и реализацији активности. Током године уочено је да је порасла потреба за одржавањем чешћих координационих састанака у конкретним случајевима, што еј објективно, у склопу постојећих ресурса, тешко за реализовати. Усмене консултације путем телефона и постигнути договори немају тежину коју имају оставрени договори ан реализованом састанку, различито се бележе и разумеју од стране различитих актера, што доводи до непотребних шумова у комуникацији и реализацији подршке, као и квалитета односа укључених актера. Такође је евидентно да је оптимална координација, кроз редовне састанке, мониторинг рада на случају према важећим стандардима тешко остварљива.

Кључни механизам координације током године представљали су индивидуални контакти телефоном и мејловма са партнерима и корисницима, који чине 90% координционих активности. Ниво остварених тимских састанака и конференција случаја је испод планираног и неопходно је уанпређење у наредном периоду. Такође је потребно у наредном периоду интензивирати рад на сачињавању и примени индивидуалних планова заштите и спровођењу мониторинга и евалуације.

Активност 2: Планирање и реализација праћења мониторинга и евалуације рада стручних радника у раду на конкретном случају

Руководилац Службе редовно прати рад стручних радника у раду на конкретном случају. Из ове активности, која се није реализовала у потребном обиму услед објективних тешкоћа већ напред наведених, очито је да је неопходно детаније уређење стручног поступка и ставрање услова за обављање

координативних послова у конкретном случају. Природа посла Службе – теренски рад на територији целе државе – је фактор обављања посла који значајно утиче на капацитете аи стручних радника и целе Службе да одговоре свим захтевима послова координације и квалитетног усмеравања активности укључених актера и самог корисника. У неким случајевима уочљив је дисконтинуитет у активностима.

о Сачињено интерно упутство за обављање послова координације и мониторинга у раду на конкретном случају – ова активност није реализована

Активност 3: Израда интерног упутства за реализацију добровољног повратка жртве - Ова активност је реализована и сачињен је драфт интерног упутства који ће се финализовати следеће године.

Активност 4: Иницирање и сачињавање меморандума и протокола о сарадњи са пружаоцима услуга и другим партнерима који су значајни за процес подршке корисницима

Током године ради унапређења рада са корисницама и развоја спектра услуга, потписани су меморандуми:

-Меморандум о сарадњи са Градом Нови Сад – предвиђа подршку града Новог Сада за укључивање корисница у обуке под називом „Пасош компетенције“, којом се жртве трговине људима оснажују и едукују да упознају и препознају своје вештине и снаге, те да на тај начин буду спремније за тржиште рада и конкурентније у процесу тражења посла

-Протокол о међусобној сарадњи између града Лесковца и Центра за заштиту жртава трговине људима – предвиђа интензивирање и развој услуга у Лесковцу и јужном делу Србије за подршку жртвама трговине људима, поготову кроз унапређење услуге смештаја у прихватилиште примерено потребама жртве трговине људима,

- Меморандум о сарадњи између Центра за заштиту жртава трговине људима и Асоцијације за сексуално и репродуктивно здравље Србије – предвиђа подршку у очувању репродуктивног и сексуалног здравља корисница на територији републике, у обезбеђивању лекарских интервенција, средстава за контрацепцију, лекова и одређених потрепштина за бебе, што је велики допринос одржавању репродуктивног здравља корисница.

Кроз континуирано ангажовање стручних радника Службе и развијене поступке сарадње са партнерима, а посебно и захваљујући потписаним протоколима сарадње, постојеће услуге у заједници биле су доступне корисницима. Квалитет услуга је неуједначен, а у неким случајевима центар нема увида у начин рада пружаоца услуга. Проблем представљају недостајуће услуге, нерешено стабилно финансирање услуга у самом Центру и некоординисаност у заједници у развоју и квалитету потребних услуга.

Осим услуга које се корисницима обезбеђују кроз стручни поступак (услуге процене и планирања, саветодавно усмеравање и социообразовне услуге) Центар је у овој години обезбедио незнатан број директних услуга подршке корисницима. Основни разлог смањења директне подршке жртвама од стране Центра лежи у малим финансијским ресурсима које је Центар имао за ове намене у протеклој години. Средства опортунитета, која су основ директне подршке жртвама, Центар је добио у септембру месецу, а обавеза према пројекту је да се средства потроше до 15 децембра. Ово значајано смањује број корисника који могу примити подршку , или подршку није могуће обезбедити благовремено, онда када је кориснику потребна, већ онда када за то има средства.

У табели 5. дат је преглед подршке реализоване кроз стручни поступак , а у табели 6. преглед директне подршке жртвама коју је пружио Центар непосредно.

Табела 5. Реализовани стручни поступци током идентификације и подршке корисницама/има (укључујући и административне поступке који прате стручни рад)

Р.б р.	Врста активности	Број појединачних активности
1.	Идентификациони интервју	69
2.	Процена потреба корисника	524
3.	Неодложна интервенција	211
4.	Израда налаза и мишљења, извештаја, плана заштите и закључка тима	230
5.	Попуњавање предвиђених образаца	1025
8.	Координација и реализација добровољног повратка корисника	179
9.	Регулисање привременог боравка	5
10.	Информисање корисника о правима, кривичном делу, судском поступку, могућим видовима подршке, пружаоцима услуга и другим релевантним информацијама	936
11.	Подршка кориснику и породици и одржавање контакта са корисником телефоном	5060
12.	Саветодавно усмеравање и оснаживање	4928
13.	Преговарање са корисником у циљу израде плана заштите	188
14.	Оснаживање за учешће у судском поступку	267
15.	Подршка у социјалном укључивању	77
16.	Заступање и лобирање за остваривање права жртве	970
17.	Излазак на терен	209

18.	Евиденција и документација рада на случају (попуњавање листа праћења, сређивање досијеа, вођење евиденције рада на случају и слично)	2614
19.	Директна подршка кориснику (структура подршке дата у наредној табели)	311
	УКУПНО	17 803

Табела 6. Преглед директне подршке жртви коју је Центар реализовао самостално са износом трошкова

Активности	Број
Храна за прихватилиште	300.000,00
Средства за хигијену	90.000,00
Бензин за потребе идентификације и превоза жртава и друге видове подршке жртви	794.000,00
Ангажовање преводиоца	400.000,00
Ангажовање адвоката	470.000,00
Ангажовање судског вештака	31.000,00
Обезбеђење превоза аутобусом	6.000,00
Подршка у исхрани	200.000,00
Подршка у средствима за одржавање хигијене	200.000,00
Обезбеђење гардеробе	200.000,00
Плаћање такси	3.000,00
УКУПНО	2.843.000,00

Потребни видови подршке обезбеђивани су у сарадњи пре свега са центрима за социјални рад и организацијама цивилног друштва. Подршку кроз систем социјалне заштите су скоро сви корисници. Услуге примарне здравствене заштите биле су доступне свим корисницима којима су биле потребне преко система здравствене заштите, уз повремене тешкоће у координацији. Подршка у обезбеђивању лекова, лекарских прегледа добијена је од Црвеног крста Србије и НВО сектора, пр свега НВО АТИНА, НВО АСТРА и Асоцијације за сексуално и репродуктивно здравље. Услуге психотерапије и саветовања углавном су обезбеђивале НВО АТИНА и АСТРА, у оквиру постојећих планова заштите. У складу са дефинисаним циљевима и исходима подршке, НВО АТИНА је у оквиру преузетих обавеза дефинисала активности и ангажовала одговарајуће стручњаке и сараднике. Свака корисница која је то желела укључена је у програм

оспособљавања за рад у њиховом социјалном преузећу. НВО АТИНА је обезбеђивала коришћење услуге становање уз подршку, где су кориснице користиле услугу смештаја и све друге видове активности које су предвиђене лиценцом за пружање услуге, као и услугу реинтеграционог центра.

Треба имати у виду да ове организације обезбеђују подршку корисницима старости од 16 година. Услуге правне помоћи Центра за заштиту тржиоца азила користила је 1 корисница, 3 корисника су користила услугу професионалног старатеља НВО ИДЕАС, а у оквиру Миксалишта подршку су обезбеђивале различите НВО које раде са мигрантима за 15 корисника, где се радило пре свега о сегментима психосоцијалне подршке. Подршку корисницима из мигрантске популације обезбеђивао је и Комесаријат за избеглице и миграције у оквиру својих надлежности.

Центар је током године обезбедио правно заступање за све кориснике који су сведочили у судским поступцима.

Током године смештај је у сарадњи са центрима за социјални рад и НВО обезбеђен за 97 корисника. На смештају се налазило 68 деце и 29 одраслих особа. У групи деце, услуге смештаја су користиле 53 девојчица и 15 дечака. Услуге смештаја у оквиру Становања уз подршку НВО АТИНА кориситило је 12 корисница. На смештају у прихватилишту за ургентни смештај Центра за заштиту жртава трговине људима налазило се 8 корисница (у периоду од јула до децембра).

Сва деца на смештају обухваћена су старатељском заштитом.

2.2. ОСТВАРЕНОСТ РЕЗУЛТАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ОПШТЕГ ЦИЉА 2 - Центар има одговарајуће услове за обављање поверених послова

Центар је централна институција система која обавља послове идентификације и координације заштите жртава трговине људима у механизму упућивања жртава. То потврђују и усвојене стандардне оперативне процедуре за поступање у случајевима трговине људима. Основна идеја оснивања Центра била је управо формирање јавне установе која би представљала основно координационо тело за обезбеђивање подршке жртвама трговине људима и која би обављала послове идентификације, односно утврђивања статуса жртве трговине људима са аспекта повреде људских права жртава, независно од кривичних поступака који се воде за ова кривична дела. Концепт заштите жртава трговине људима који се остварује кроз функционисање Центра за заштиту жртава трговине људима по први пут одваја подршку жртвама трговине од санкционисања кривичног дела и сузбијања трговине људима, успостављајући тесну везу између система социјалне заштите, с једне стране, и МУП-а и правосуђа с друге, као кључних система државе који су одговорни за сузбијање трговине људима и свеобухватну подршку жртвама трговине људима.

Одржавани су редовни месечни састанци са директором, руководиоцем Службе и секретаром. На овим састанцима поред организационих питања и праћења реализације плана рада део времена посвећен је и актуелним проблемима у пракси и интерним едукацијама. Разматране су теме и питања од значаја за унапређивање праксе, примену усвојених упутстава, дискусије у конкретним

случајевима. Током године радило се на развоју кадрова, односно унапређењу стручних компетенција запослених кроз различите видове обука, учешће на стручним скуповима, радионицама, конференцијама и сл.

План стручног усавршавања није сачињен с обзиром да за ову активности нису била предвиђена одговарајућа средства. Обуке и усавршавање стручњака Центра као и обуке које су реализовали запослени у Центру биле су ситуационе и зависиле су од организатора и донатора.

Следи приказ стручних скупова и обука, са подацима о називу скупа, организатору и улози представника Центра, у табели 8.

Табела 8: Преглед учешћа стручних радника Центра на обукама и стручним скуповима

Назив скупа	Организатор	улога
Конференција "Круг подршке"	Неформална група младих "Слобода нема цену"	реализатор
Twining "Подршка јачању капацитета у борби против трговине људима у Републици Србији"; низ обука током целе године, Носиоц активности МУП Србије		Учесник
Регионална конференција "Примена смерница ОЕБС за идентификацију жртава трговине људима међу мигрантима иу мешовитим мигрантским групама дуж западнобалканске руте"	ОЕБС	Учесник
Радионица за представнике медија у оквиру пројекта ЕУ управљању миграцијама у Републици Србији	Савет Европе	Реализатор
Медијска радионица "Подршка Европске уније управљању миграцијама у Републици Србији"	Савет Европе	Учесник
Радионица за медије "Институционална надлежност и одговор на управљање миграцијама у Србији, приступ правима"		Учесник
Обука "Заштита деце која су преживела сексуално насиље"	Међународни комитет спаса	Учесник
Радионица "Локални одговори на рано препознавање жртава трговине људима"	Међународни комитет спаса и НВО АТИНА	Реализатор
Тренинг "Препознавање/идентификација случајева трговине људима у популацији миграната и избеглица- изазови и добре праксе"	Међународни комитет спаса и НВО АТИНА	Реализатор
Конференција "Сузбијање сексуалног искоришћавања и проституције"	НВО АТИНА	Учесник

КОНференција "Деца у уличној ситуацији:Ситем.Искусство.Сарадња."	Мрежа за децу Србије	Учесник
Радионица МАДАД-Специјална мера 6"	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања"	Учесник
Радионица у оквиру пројекта Савета Европе "Превенција и борба против трговине људима у Србији", намењен инспекторима рада	Савет Европе	Реализатор
Сарадња и умрежавање у циљу превенције трговине људима	ГИЗ	Реализатор
Конференција "Заједно ми можемо против трговине људима"	МАРРИ и ГИЗ	Учесник
Радионица Monitoring tool	НВО АСТРА	Учесник
Радионица "Јачање регионалног дијалога исарадње у миграцијама"	МАРРИ	Учесник
Радионица "Мерње и процена организованог криминала на западном Балкану"	УНОДС	Учесник
Радионица "Спречавање и сузбијање трговине људима на Западном Балкану"	ГИЗ	Учесник
Конференција "Срадњом до одрживог развоја-Агенда 2030"	ГИЗ	Учесник
Конференција "Могућност ефикасније борбе против трговине људима у БиХ, Македонији и Србији"	НВО Центар за девојке	Учесник
Радионица "Трговина људима"	ИОМ	Реализатор
Радионица "Прелиминарна идентификација жртава трговине људима"	ИОМ	Реализатор
Тренинг "Превенција и борба против трговине људима у Србији"	Савет Европе	Реализатор
Радионица "Идентификација жртава трговине људима у популацији мигранат"	ИОМ	Реализатор
Конференција "Study developed under the STRIVE project"	ICMPD	Учесник
Радионица "Превенција и борба против трговине људима у сврху радне експлоатације- улога инспектора рада и тржишних инспектора"	Савет Европе	Реализатор

Међунаордни комитет спаса је обезбедио средства за екстерну групну и индивидуалну супервизију за стручне раднике Службе. Супервизија је обезбеђена на период од годину дана.

Завршена је прва фаза израде софтвера за вођење случаја у Центру. Следи провера функционисања софтвера у делу статистичке обраде података и почетак друге фазе у наредној години. Тек након завршетка друге фазе биће могуће уништење података о корисницима, као и програми за праћење стручног рада запослених.

Стручно усавршавање стручњака Центра је неопходно, с обзиром на захтеве за обезбеђивањем квалитетних услуга у складу са међународним стандардима. И даље постоје тешкоће у обезбеђивању системског финансирања које би омогућило континуирано унапређења знања и компетенција запослених. С тим у вези јако је тешко и поред препознатих потреба планирати и реализовати едукације за запослене с обзиром да похађање обука зависи од обезбеђивања средстава од стране донатора за шта су често неопходна велика средства.

2.3. ОСТВАРЕНОСТ РЕЗУЛТАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ОПШТЕГ ЦИЉА 3 –

Центар остварује утицај на унапређивање заштите жртава трговине људима и супротстављање трговини људима у Републици Србији и намеђународном ниову, учешћем у партнерствима, системским процесима и самосталним активностима.

Центар је централна институција идентификације и координације заштите жртава трговине људима у механизму упућивања жртава. Стратегијом превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите тих жртава за период 2017-2022. године, предвиђен је низ активности на унапређењу капацитета система заштите и остваривања права жртава трговине људима у складу са међународним стандардима. Представници Центра активно учествују у изради измена и допуна стандардних оперативних процедура што као чланови Радне групе задужене за праћење реализације Стратегије и Акционог плана што кроз реализовани консултативни процес.

У циљу унапређења механизма за превенцију и идентификацију жртава трговине људима у Србији међу мигрантском популацијом у организацији ИОМ-а, МИНРЗС-а и уз учешће стручне радника ЦЗЖТЉ-а одржане су две обуке: Врање 19.02.2019.г и Сједница 19.03.2019.г. Обука је одржана за 50 учесника (27 Сјеница, 23 Врање). Учесници су били запослених у Центрима за социјални рад и НВО организацијама из градова: Врање, Бујановац, Димитровград, Пирот, Београд, Шид, Сомбор, Бачка Паланка, Сјеница, Ниш. Стручни радник Центра за заштиту жртава трговине људима са полицијским службеницима одељења за сузбијање кријумчарења људи и трговине људима у сарадњи са Комесаријатом за избеглице у циљу проактивне идентификације одржали су састанке са представницима прихватних центара и обишли мигранте на смештају у прихватним центрима и то: 13.03.2019.г Шид и Принциповац и дана 06.03.2019.г Крњача ради препознавања могућих жртава трговине људима међу мигрантском популацијом.

Један запослени у Центру за заштиту жртава трговине људима учествовао је у конференцији под називом „Јачање националних и регионалних капацитета у борби против трговине људима у свиху принудног криминала у југоисточној Европи “. Конференција је одржана у Букурешту, 03-04. Априла. Учесће на конференцији узели су представници држава из региона: Румуније, Северне Македоније, Црне Горе, Републике Србије, Бугарске који су представили своје

системе и националне механизме упућивања. Поред земаља из региона представници Р Француске представили су актуелно стање у области трговине људима и рутама којима жртве трговине људима долазе у ову земљу. Представник Центра за заштиту жртава трговине људима представио је систем идентификације и заштите жртава у Републици Србији. Један запослени из Центра за заштиту жртава трговине људима од 03-07. јуна учествовао је у студијској посети Републици Француској - Париз. Студијска посета организована је од стране НВО Атина са циљем упознавања система рада са ризичним групама посебно са сексуалним радницама а у контексту идентификације жртава трговине људима међу овом ризичном групом.

Детаљан приказ реализованих обука дат је у табели на страни 18. извештаја о раду. Уз реализоване обуке свакодневно су обављане и консултације у свим случајевима обраћања центара за социјални рад Центру. Интензивнији развој капацитета стручњака центара одвијао се кроз израду плана заштите жртава, где су стручњаци Центра кроз процес израде плана у сваком конкретном случају, реферисали информације о трговини људима и приказали поступке обједињавања података и доношења одлука када је у питању заштита жртава, поготову деце.

Иако су активности које обухватају обуку и консултације стручњака центара за социјални рад и стручњака других институција, неопходно је наставити са циљано осмишљеним обукама за стручњаке како би центри и друге институције и организације ефикасно и ефективно учествовали у процесу идентификације и подршке жртвама трговине људима.

Друга активност коју је Центар предузео ради унапређења сарадње у процесу идентификације и упућивања жртава је формализација сарадње са институцијама система и организацијама цивилног друштва. Дана 21.06.2019.године закључен је уговор о Донацији са Међународном организацијом за миграције и Центра за заштиту жртава трговине људима којом ИОМ донира Центру софтвер- базу података и базу стручног поступка за рад са жртвама трговине људима. Ова база значајно ће унапредити свакодневни рад и евиденцију података о раду са жртвама, праћење и статистичко извештавање о трговини људима у РС. У априлу месецу 2019. године успешно је реализован Уговор о сарадњи са Црвеним крстом Србије који је обезбедио финансијска средства за директну помоћ жртвама трговине људима. Овим уговором у вредности од 5.000,00 евра набављена је помоћ у виду хране, лекова, хигијене, огрева, школског прибора. Дана 12.08.2019.године закључен је меморандум о сарадњи са Центром за културу Града Смедерева који ће за жртве трговине људима обезбедити бесплатно коришћење програма, посете манифестацијама и коришћењу других активности који се спроводе у организацији Центра за културу Града Смедерева. Дана 23.07.2019.године закључен је меморандум са Асоцијацијом за сексуално и репродуктивно здравље Србије у циљу пружања директне помоћи и услуга жртвама трговине људима у домену сексуалног и репродуктивног здравља (специјалистички прегледи, саветовања и сл.). Поводом Светског дана борбе против трговине људима закључен је меморандум о сарадњи са Градом Лесковцем. Поводом обележавања 18. Октобра Европског дана борбе против трговине људима Центар за заштиту жртава трговине људима закључио је меморандум о сарадњи са

Градом Новим Садом- управе за социјалну и дечију заштиту Циљ меморандума је унапређења положаја жртава трговине људима на тржишту рада кроз систем упућивања жртава трговине људима на расположиве едукације и обуке, стицање теоријских и практичних знања, а све са циљем подстицања запошљавања жртава као тешко запошљиве категорије незапослених лица.

Препознавши заједнички интерес и спремност да својим активностима допринесу унапређењу положаја и оснаживања жртава трговине људима, те превенцију и сузбијања тргоивне људима Центар за заштиту жртава трговине људима закључио је споразум о сарадњи са Народном библиотеком Смедерево, Спортским центром Смедерево и Центром за културу Смедерево.

Центар је истовремено са подршком партнерима у пружању услуга радио и на унапређењу сопствених и системских ресурса за обезбеђивање квалитених услуга корисницима. У том циљу реализоване су следеће активности: интерне едукације, екстерне супервизије, учешће на обукама и стручним скуповима (више у одељку о оставривању циља 2). Посебна пажња посвећена је, као и ранијих година, обезбеђивању помоћи и подршке жртвама током идентификације и у обезбеђивању опоравка и интеграцији.

Потребно је наставити рад на развоју капацитета пружалаца услуга за препознавање и прелиминарну идентификацију жртава трговине људима, услуга смештаја и посебних програма подршке жртвама. Такође је потребно унапредити сарадњу са пружаоцима услуга које су намењен општој популацији и/или посебним групама корисника, ради укључивања жртава трговине људима у услуге у заједници, како би се оне у процесу осамостаљивања кретале од специфичних и специјализованих услуга намењених жртвама трговине људима, преко мање специфичних, до услуга намењених и другим корисницима услуга система социјалне заштите, до осамостаљивања и успостављања независности од система подршке кад год је то могуће. И даље треба радити на развоју интерних ресурса Центра и компетенција запослених. Неопходно је обезбедити одговарајући радни простор и опрему, како би установа са обе организационе јединице могла да пружи максимум у подршци жртвама.

Током 2019. године остварена је сарадња са скоро свим штампаним, електронским медијима, тако да су јавности биле доступне информације о раду Центра. Штампани и електронски медији су током целе године објављивали текстове на тему трговине људима и активностима Центра за заштиту жртава трговине људима. С тим у вези штампани и електронски медији у Србији објављивали су информације у вези статистичких података о трговини људима, а које је објављивао Центар за заштиту жртава трговине људима.

Значајна активност у оквиру овог општег циља је информисање стручне и шире јавности путем сајта Центра. Сајт је ажуриран, а попуњавање сајта реализовано је интерним ресурсима Центра.

Неопходно је даље наставити активности на информисању јавности и сензибилизацији грађана и сталном присуству теме „трговине људима“ у медијима.

3. ПОДАЦИ О КОРИСНИЦИМА

Корисници Центра за заштиту жртава трговине људима су жртве трговине људима, без обзира на узраст, пол, држављанство и националну припадност, односно сва лица за која постоји оправдана сумња да јесу или могу постати жртве трговине људима.

Током 2019. године Центар је радио са укупно 305 корисника. На активној евиденцији на дан 31.12.2019. године било је 236 корисника са којима је рад настављен у 2019. години.

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ФОРМАЛНО ИДЕНТИФИКОВАНЕ ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

У 2019-ој години формално је идентификовано 39 жртава трговине људима.

Од укупног броја формално идентификованих жртава 64% чине малолетне жртве (њих 25), а 36% пунолетне (њих 14). Према полу најзаступљеније су особе женског пола 82% (32 особе женског пола) док су особе мушког пола заступљене у 18% случајева (7 особа мушког пола). Међу жртвама женског пола 59% чине девојчице а 41% жене. Највећи број идентификованих жртава су жртве сексуалне експлоатације 59% (28 жртава). Приказ структуре идентификованих жртава према виду експлоатације, узрасту и полу дат је у табели 4.

Табела 4: приказ формално идентификованих жртава трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	15		8		23
Принудни брак	1		2		3
Вишеструка	2	1	2		5
Радна		2		1	3
Принуда на просјачење	1	2	1		4
Принуда на вршење кривичних		1			1

дела					
Међузбир	19	6	13	1	39
УКУПНО	25		14		

Држављанство идентификованих жртава

Идентификоване жртве трговине људима су пре свега држављани Републике Србије. Међу идентификованим жртвама трговине људима заступљено је 35 држављана РС (19 девојчица, 4 дечака и 12 жена). Четири жртве су држављани Хрватске (пунолетна оосба женског пола), Пакистана (мушкарац), Малија(дечак) и Авганистана (дечак). Приказ идентификованих жртава трговине људима према земљи порекла дат је у табели 5.

Табела 5: Приказ идентификованих жртава трговине људима према земљи порекла

Земља порекла	Број идентификованих жртава
Србија	35
Пакистан	1
Авганистан	1
Мали	1
Хрватска	1
УКУПНО	39

Национална експлоатација

У оквиру идентификованих жртава, 29 је експлоатисано кроз националну трговину људима, 7 кроз транснационалну и 3 кроз националну и транснационалну.

Табела 6: Приказ националне трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	14		3		17
Принудни брак	1		1		2
Радна		2			2
Принудно просјачење	1	2	1		4
Вишеструка	1		2	1	4
	17	4	7	1	
УКУПНО	21		8		29

Национална експлоатација одвијала се у државама Србија (26), Пакистан (1), Мали (1) и Хрватска (1). У Пакистану се ради о радној експлоатацији, У Хрватској о принуди на брак и Малију о вишеструкој експлоатацији.

Транснационална експлоатација

Табела 7: Приказ транснационалне трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	1		3		4
Вишеструка	1				1
Принуда на вршење кривични дела		1			1
Принуда на брак			1		1
	2	1	4		7
УКУПНО	3		4		

Кроз транснационалну експлоатацију експлоатисани су држављани Србије. Експлоатација се одвијала у Немачкој, Луксенбургу и Италији.

И национална и транснационална експлоатација

Табела 8: Приказ и националне и транснационалне трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Радна		1			1
Сексуална			2		2
УКУПНО	1		2		3

И национална и транснационална експлоатација одвијала се у 2 случаја у Србији и Црној Гори (сексуална експлоатација) и у једном случају Авганистану и Енглеској (радна експлоатација).

Експлоатација држављана Србије

У следећим табелама дат је преглед експлоатације држављана Србије у националној, транснационалној и истовремено у оба облика експлоатације према виду експлоатације, узрасту и полу.

Табела 9: Приказ националне трговине људима држављана Србије према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	14		3		17
Принудни брак	1				1
Радна		1			1
Принудно просјачење	1	2	1		4
Вишеструка	1		2		3
	17	3	6		
УКУПНО	20		6		26

Табела 10: Приказ транснационалне трговине људима држављана Србије према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	1		3		4
Вишеструка	1				1
Принуда на вршење кривични дела		1			1
Принуда на брак			1		1
	2	1	4		7
УКУПНО	3		4		

Табела 11: Приказ и националне и транснационалне трговине људима држављана Србије према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална			2		2
УКУПНО			2		2

**СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПРЕТПОСТАВЉЕНЕ
ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА КОЈЕ НИСУ ФОРМАЛНО ИДЕНТИФИКОВАНЕ
КАО ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА**

У 2019 години реализовано је 33 поступака процене ради идентификације у којима претпостављене жртве нису формално идентификоване као жртве трговине људима. У табели 12 дат је преглед ових претпостављених жртава према виду експлоатације, узрасту и полу

Табела 12: приказ претпостављених жртава трговине људима које нису формално идентификоване као жртве трговине људима према могућем виду експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	4	3	6	1	14
Принудни брак	5		1		6
Илегално усвојење	3				3
Принуда на просјачење	2	2			4
Радна			1		1
Вишеструка	1		1		2
Непознато	1	2			3
Међузбир	16	7	9	1	33
УКУПНО	23		10		

И у групи претпостављених жртава трговине доминира сексуална експлоатација као претпостављени вид експлоатације. У групи миграната често није било конкретне сумње на вид експлоатације, осим опште сумње да се услед околности путовања ради о жртви трговине људима (у 6 од 10 пријављених случајева).

Табела 13: приказ претпостављених жртава трговине људима које нису формално идентификоване као жртве трговине људима према земљи порекла, узрасту и полу

Земља порекла	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Србија	14	2	8	1	25
Бугарска			1		1
Гвинеја		1			1
Иран	1	2			3
Авганистан		1			1
Пакистан		1			1

Аустрија	1				1
	16	7	9	1	33
УКУПНО	23	10			

Табела 14: Приказ претпостављених жртава трговине људима које нису формално идентификоване као жртве трговине људима према земљи порекла и земљи могуће експлоатације

Земља порекла	Земља могуће експлоатације									
	Србија	Немачка	Црна Гора	Италија	Босна и Херцеговина	Турска	Грчка	Француска	Швајцарска	Аустрија
Србија	15	4	2	1	1		1	1	1	
Бугарска	1									
Гана						1				
Иран	2						1			
Авганистан	1									
Пакистан	1									
Аустрија	1 ¹									1
УКУПНО	21	4	2	1	1	1	2	1	1	1

ПОДАЦИ О ПРИЈАВАМА И ИДЕНТИФИКАЦИЈИ У МЕШОВИТИМ МИГРАЦИЈАМА

Током године примљено је 27 пријава сумње на трговину људима у групи миграната. Приказ структуре миграната за које се сумањало да су жртве трговине људима према земљи порекла, узрасту и полу дат је у табели 15.

Табела 15: приказ пријава у мешовитим миграцијама према земљи порекла, узрасту и полу

Земља порекла	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Иран	3	3	2		8
Бугарска			1		1
Румунија				1	1
Хрватска			1		1
Авганистан	1	8			9
Конго			1		1
Пакистан		2			2
Мали				1	1
Гана			1		1
Индија	1		1		2

¹ 1 особа експлоатисана у РС и у Аустрији

	5	13	7	2	27
УКУПНО	18		9		

У 9 примљених пријава закључено је да нема елемената трговине људима, па су ове пријаве одбачене. Поступак идентификације покренут је на основу 16 пријава.

Поступак идентификације реализован је за 20 миграната – 16 на основу нових пријава и 4 поступка идентификације су пренета из претходне године. Структура поступака идентификације према земљи порекла, узрасту и полу дата је табели 16

Табела 16: приказ поступака идентификације дат према земљи порекла, узрасту и поли у мешовитим миграцијама

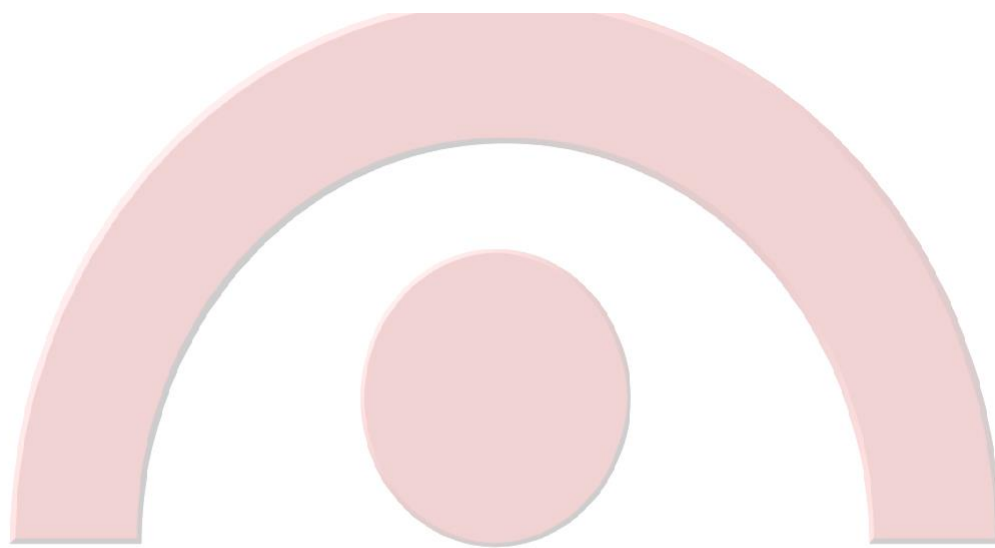
Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Гвинеја		1			1
Бугарска			2		2
Пакистан		2		1	3
Иран	1	3			4
Авганистан		6			6
Конго			1		1
Мали				1	1
Индија	1		1		2
Међузбир	2	12	4	2	20
УКУПНО	14		6		

Табела 17: приказ идентификованих жртава трговине људима према виду експлоатације, узрасту и полу у мигрантској популацији

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		укупно
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Радна		1		1	2
Вишеструка				1	1
Међузбир		1		2	
УКУПНО	1		2		3

Идентификоване жртве трговине људима међу мигрантима су пореклом из Пакистана, Авганистана и Републике Мали. Пунолетне жртве су пореклом из Пакистана и републике Мали. Вишеструка експлоатација односила се на радну експлоатацију и учешће у оружаним сукобима.

У току је 7 поступака идентификације међу мигрантима.

ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА